

การพัฒนาระบบการใช้สื่อการสอนตามรูปแบบแอสซิว สำหรับครูโรงเรียนประถมศึกษา
สังกัดกรุงเทพมหานคร

นางสาวศรีอุดม ภาควณิช

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาโสตทัศนศึกษา ภาควิชาโสตทัศนศึกษา

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2543

ISBN 974-13-0811-6

ลิขสิทธิ์ของ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

THE DEVELOPMENT OF THE USE OF INSTRUCTIONAL MEDIA SYSTEM ACCORDING
TO THE ASSURE MODEL FOR ELEMENTARY SCHOOL TEACHERS
UNDER THE BANGKOK METROPOLITAN ADMINISTRATION

Miss. Sriudom Pakawanich

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education in Audio-Visual Communications

Department of Audio-Visual Education

Faculty of Education

Chulalongkorn University

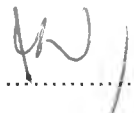
Academic Year 2000

ISBN 974-13-0811-6

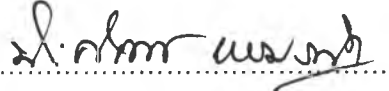
หัวข้อวิทยานิพนธ์   การพัฒนาระบบการใช้สื่อการสอนตามรูปแบบแอสซิว สำหรับครูโรงเรียน
   ประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร
โดย   นางสาวศรัสุดม ภควณิช
สาขาวิชา   โสตทัศนศึกษา
อาจารย์ที่ปรึกษา   รองศาสตราจารย์สมเชาว์ เนตรประเสริฐ

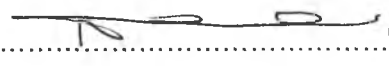

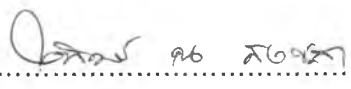
คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้หัวข้อวิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบริหารศึกษาศาสตร์

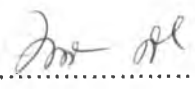

..... คณะบดีคณะครุศาสตร์
(รองศาสตราจารย์ ดร.ไพฑูรย์ สินลารัตน์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประศักดิ์ หอมสนิท)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(รองศาสตราจารย์สมเชาว์ เนตรประเสริฐ)

..... กรรมการ
(อาจารย์ ดร.จิตทิพย์ ณ สงขลา)

..... กรรมการ
(คุณทศพร ดำรงรัตน์)

✓

ศรีอุดม ภควณิช : การพัฒนาระบบการใช้สื่อการสอนตามรูปแบบแอชชัว สำหรับครูโรงเรียนประถมศึกษา
สังกัดกรุงเทพมหานคร (THE DEVELOPMENT OF THE USE OF INSTRUCTIONAL MEDIA SYSTEM
ACCORDING TO THE ASSURE MODEL FOR ELEMENTARY SCHOOL TEACHERS UNDER THE
BANGKOK METROPOLITAN ADMINISTRATION) อ.ที่ปรึกษา : รศ.สมเชาว์ เนตรประเสริฐ, 190 หน้า
ISBN 974-13-0811-6.

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาสภาพ ปัญหา ความต้องการในการวางแผนระบบการใช้สื่อ
การสอนของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร (2) เพื่อศึกษาวิเคราะห์ และสังเคราะห์ความคิดเห็นของ
ผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับรูปแบบระบบการใช้สื่อการสอน สำหรับครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร
(3) เพื่อนำเสนอรูปแบบระบบการใช้สื่อการสอน สำหรับครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร

การวิจัยครั้งนี้ใช้วิธีการวิจัยเชิงวิจัยและพัฒนา กลุ่มตัวอย่างได้แก่ ครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัด
กรุงเทพมหานคร จำนวน 390 คน ผู้เชี่ยวชาญด้านการวางแผนระบบการสอนและระบบสื่อการสอน จำนวน
23 คน และผู้ทรงคุณวุฒิประเมินรูปแบบระบบการใช้สื่อการสอนที่พัฒนาขึ้น จำนวน 5 คน เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่
แบบสอบถาม ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยแจกแจงความถี่ ร้อยละ มัธยฐาน และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์

ผลการวิจัยครั้งนี้พบว่า 1. พฤติกรรมการปฏิบัติเกี่ยวกับระบบการใช้สื่อการสอนของครูที่พบมากที่สุด คือ
ในการเลือกสื่อการสอนจะพิจารณาความสัมพันธ์ของเนื้อหาวิชา ความพร้อมของผู้เรียน ความเหมาะสมกับ
พัฒนาการประกอบในการตัดสินใจ ในการเลือกสื่อจะกำหนดเป็นวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม กำหนดวัตถุประสงค์ให้
ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรม เลือกสื่อที่ตรงกับจุดมุ่งหมายของการสอน เหมาะสมกับความรู้ของผู้เรียน เหมาะกับวิธี
สอน และพัฒนาการของผู้เรียน ใช้สื่อการสอนตามขั้นตอนที่กำหนด ให้นำเข้าสู่บทเรียน ใช้สรุปเนื้อหาวิชา เปิดโอกาส
ให้ผู้เรียนได้ซักถาม แสดงความคิดเห็น สังเกตการเล่น เกม การทดลอง การทำแบบฝึกหัด ทดสอบผู้เรียนตามเกณฑ์
และวัตถุประสงค์การเรียนรู้ นำข้อบกพร่องจากการใช้สื่อไปแก้ไขก่อนนำไปใช้ครั้งต่อไป ปัญหาในการปฏิบัติเกี่ยวกับ
ระบบการใช้สื่อการสอนของครูที่พบว่ามีปัญหามากที่สุดเรียงตามลำดับ คือ มีปัญหาในเรื่องการประเมินผลการใช้สื่อ
การสอนสังเกตและวิเคราะห์ผลการตอบสนองของผู้เรียน ความต้องการเกี่ยวกับระบบการใช้สื่อการสอนของครูที่พบส่วน
ใหญ่ คือ ครูมีความต้องการในเรื่องการเลือกสื่อ ต้องการให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการใช้สื่อ มีโอกาสซักถามแสดง
ความคิดเห็นเกี่ยวกับสื่อและเรื่องที่เรียน และครูมีเวลาในการเตรียมตัวก่อนใช้สื่อ 2. ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นสอดคล้องกัน
กับข้อความในรูปแบบระบบการใช้สื่อการสอนในระดับมากที่สุด 7 ขั้นตอน คือ (1) การศึกษาและวิเคราะห์นโยบาย/
หลักสูตร/เนื้อหา/ผู้เรียน (2) การกำหนดวัตถุประสงค์ (3) การเลือกกิจกรรมและสื่อ (4) การจัดทำและทดลองใช้สื่อ (5)
การใช้สื่อ (6) การตอบสนองของผู้เรียน และ(7) การประเมินผล

ภาควิชา..... โสตทัศนศึกษา.....
สาขาวิชา..... โสตทัศนศึกษา.....
ปีการศึกษา.....2543.....

ลายมือชื่อนิสิต.....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

4183794527 : MAJOR AUDIO-VISUAL COMMUNICATIONS

KEY WORD : THE DEVELOPMENT OF THE USE OF INSTRUCTIONAL MEDIA SYSTEM ACCORDING TO THE ASSURE MODEL FOR ELEMENTARY SCHOOL TEACHERS UNDER THE BANGKOK METROPOLITAN ADMINISTRATION.THESIS ADVISOR : ASSOC. PROF. SOMCHOW NETPRASERT. 190 pp. ISBN 974-13-0811-6.

The purposes of the research were (1) to study the problem need in planning the instructional media system of elementary school teachers under the bangkok metropolitan adminstration (2) to study , analyze and synthesize the specialists' opinion about the instructional media system model for elementary school teachers under the bangkok metropolitan adminstration and (3) to present the instructional media system for elementary school teachers under the Bangkok Metropolitan Administration.

This thesis was development research. The subjects were 390 elementary school teachers under the Bangkok Metropolitan Administration. 23 specialists in instructional media system and media system and 5 experts who evaluated the developed instructional media system. The instruments were questionnaires. The data analysis use the frequency distribution, percentage , median and the rang of percentile.

The results revealed that :

1. The practical behavior about the instructional media system of teachers that found mostly was In how to selecting media should consider the relation of content by the student' s maturity that pursuit with developmental in making decision. The media selecting would indicate the behavioral objectives that were student' s participating in the activities and proper to aim of teaching activities. Use the media by the step of introduction through conclusion. Give the chance to student to ask question, give opinion, observe the game, do the experiment and do the exercise. Test the student by criteria and learning objectives and improve the way of using media before next time. The problem in practice about the instructional media system, the most was the evaluation, the observation and analyze the student' s response and used of media. The need in practical about instructional media system the found most by was the teacher has need in how to select the media, the need for student in participating, give a chance to ask and to give the opinion about the media and the content and teacher had more time to prepare the media.

2. The specialists agreed with the text in the instructional media system at the most level 7 steps those were : (1) study and analyze the policy/curriculum/content/student (2) set the objectives (3) select the activity and media (4) produce and try the media (5) use the media (6) response of students (7) evaluate.

Department .....Audio-Visual Education.....
Field of study .....Audio-Visual Education.....
Academic year.....2000.....

Student's signature ..... S. PAKWANICH .....
Advisor's signature ..... [Signature] .....
Co-advisor's signature .....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์เล่มนี้สำเร็จลุล่วงได้ ด้วยความกรุณาอย่างยิ่งจาก
รองศาสตราจารย์สมเชาว์ เนตรประเสริฐ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ซึ่งได้กรุณาให้คำปรึกษา และ
แนะแนวทางรวมทั้งแก้ไขปรับปรุงข้อบกพร่องต่าง ๆ ในการวิจัย ด้วยความเอาใจใส่ตลอดมา รวมทั้งทุน
อุดหนุนในการวิจัยที่ได้รับจากบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ
เป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประสงค์ดี หอมสนธิ ประธานกรรมการ
สอบวิทยานิพนธ์ และคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ซึ่งประกอบด้วย อาจารย์ ดร.จิตทิพย์ ณ สงขลา
คุณทศพร ดำรงรัตน์ ที่กรุณาให้คำแนะนำแก้ไขข้อบกพร่อง ทำให้วิทยานิพนธ์เล่มนี้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น
ขอขอบพระคุณคณาจารย์ ผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้เชี่ยวชาญทุกท่านที่กรุณาตรวจสอบเครื่องมือ ให้ความ
ร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม และรับรองผลการวิจัยเป็นอย่างยิ่ง ทำให้การทำวิทยานิพนธ์ครั้งนี้
สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี

ขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อคุณแม่ผู้ล่วงลับ พร้อมทั้งสมาชิกในครอบครัวภควณิช
ทุกคน และคุณบัณฑิต วิริโยภาสที่ให้การสนับสนุนช่วยเหลือและให้กำลังใจด้วยดีเสมอมา และ
ขอขอบคุณคุณอ่อนเดือน อ้นอยู่ และเพื่อน ๆ พี่ ๆ น้อง ๆ ชาวโสดที่สนใจศึกษาทุกคนที่คอยช่วยเหลือ
และให้กำลังใจด้วยดีตลอดระยะเวลาที่ผ่านมา

สิ่งที่ค้างใจของวิทยานิพนธ์เล่มนี้ ผู้วิจัยขอมอบให้ผู้ที่กล่าวนามมาข้างต้นทั้งหมด และ
ผู้ที่ผู้วิจัยได้อ้างถึงในวิทยานิพนธ์เล่มนี้ รวมทั้งผู้ค้นคว้าหาความรู้ทุกท่าน

ศรัทธม ภควณิช

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญ	ช
สารบัญตาราง	ฌ
บทที่	
1. บทนำ	
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	6
ขอบเขตของการวิจัย	6
คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย	7
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	8
2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	
หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พุทธศักราช 2533)	9
การจัดการประถมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร	12
ระบบของการเรียนการสอน	16
สื่อการสอนและการใช้สื่อการสอน	18
ASSURE MODEL	32
เทคนิคเดลฟาย	36
รูปแบบระบบทางการศึกษา	44
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	47
3. วิธีดำเนินการวิจัย	52
(ตอนที่ 1)	
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	52
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	55
การเก็บรวบรวมข้อมูล	56
การวิเคราะห์ข้อมูล	57

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

(ตอนที่ 2)	
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	57
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	58
การเก็บรวบรวมข้อมูล	59
การวิเคราะห์ข้อมูล	60
4. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	63
5. สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	
(ตอนที่ 1)	
วิธีดำเนินการวิจัย	95
สรุปผลการวิจัย	96
(ตอนที่ 2)	
วิธีดำเนินการวิจัย	100
สรุปผลการวิจัย	101
อภิปรายผลการวิจัย	103
ข้อเสนอแนะ	109
รายการอ้างอิง	110
ภาคผนวก	117
ก รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจสอบเครื่องมือวิจัย	118
ข รายชื่อโรงเรียนที่ทดลองใช้เครื่องมือ	119
ค รายชื่อโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง	120
ง รายชื่อผู้เชี่ยวชาญในการตอบแบบสอบถาม	123
จ รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิในการรับรองต้นแบบชิ้นงานวิจัย	125
ฉ หนังสือขอความร่วมมือในการวิจัย	126
ช เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	132
ช กรอบแนวคิดในการสร้างแบบสอบถาม	173
ประวัติผู้เขียน	190

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1. จำนวนร้อยละของครูผู้สอนจำแนกตามเพศ อายุ	59
2. จำนวนร้อยละของครูผู้สอนจำแนกตามระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน และ งานที่ได้รับมอบหมาย	60
3. ค่ามัชฌิมเลขคณิตและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับการวางแผนระบบสื่อการสอน....	61
4. จำนวนร้อยละของสภาพปัญหาการวางแผนระบบสื่อการสอน.....	65
5. ค่ามัชฌิมเลขคณิตและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับความต้องการการปฏิบัติการ วางแผนระบบสื่อการสอน.....	67
6. ค่ามัชฌิมฐานและค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ของคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญด้าน ขั้นตอนการวางแผนระบบสื่อการสอน.....	69
7. ค่ามัชฌิมฐานและค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ของคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยว กับรายละเอียดของขั้นตอนการวางแผนระบบสื่อด้านการวิเคราะห์นโยบาย/หลักสูตร/ เนื้อหา/ผู้เรียน.....	72
8. ค่ามัชฌิมฐานและค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ของคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับ ขั้นตอนการวางแผนระบบสื่อการสอนด้านการกำหนดวัตถุประสงค์.....	73
9. ค่ามัชฌิมฐานและค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ของคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับ ขั้นตอนการวางแผนระบบสื่อการสอนด้านการเลือกกิจกรรมและสื่อ.....	75
10. ค่ามัชฌิมฐานและค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ของคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับ ขั้นตอนการวางแผนระบบสื่อการสอนด้านการจัดทำและทดลองใช้สื่อ.....	76
11. ค่ามัชฌิมฐานและค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ของคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับ ขั้นตอนการวางแผนระบบสื่อการสอนด้านการใช้สื่อ.....	77
12. ค่ามัชฌิมฐานและค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ของคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับ ขั้นตอนการวางแผนระบบสื่อการสอนด้านการตอบสนองของผู้เรียน.....	79
13. ค่ามัชฌิมฐานและค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ของคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับ ขั้นตอนการวางแผนระบบสื่อการสอนด้านการประเมินผล.....	80